

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**PŘEDBĚŽNÁ OPATŘENÍ A VYKÁZÁNÍ JAKO
PRÁVNÍ INSTITUTY APLIKOVANÉ K VČASNÉMU
ZAMEZENÍ DOMÁCÍHO NÁSILÍ**

Autor práce: Zdeňka Beránková, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Jan Bouchal

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění, s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Janu Bouchalovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

BERÁNKOVÁ, Z. *Předběžná opatření a vykazání jako právní instituty aplikované k včasnému zamezení domácího násilí : bakalářské práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2016. 52 s. Vedoucí bakalářské práce : JUDr. Jan Bouchal.

Klíčová slova: domácí násilí, předběžná opatření, institut vykazání, ohrožená osoba, násilná osoba.

Bakalářská práce pojednává o problematice domácího násilí jakožto o sociálně patologickém jevu, který je v dnešní době stále aktuální a stále budí velkou pozornost. Bakalářská práce je rozčleněna do sedmi na sebe navazujících a vzájemně propojených kapitol. V první kapitole jsou uvedeny cíle i použité metodika. V druhé kapitole jsou interpretovány základní a nejdůležitější pojmy z problematiky domácího násilí, mezi které patří například charakteristika pojmu domácí násilí, jeho formy, cyklus domácího násilí. Aktérům domácího násilí je v bakalářské práci věnována třetí kapitola, v níž jsou definovány role oběti a násilné osoby. Poté navazuje čtvrtá a pátá kapitola, které formulují institut vykazání a předběžná opatření coby ochranu před domácím násilím. Šestá kapitola se zabývá pomocí obětem domácího násilí. V sedmé kapitole jsou analyzovány vybrané případy domácího násilí z policejní praxe, při kterých příslušníci Policie České republiky využili institutu vykazání. Komparací dostupné odborné literatury a příslušných zákonů České republiky s praktickou činností policejních orgánů je v bakalářské práci reagováno na potřeby cíleného a včasného zamezení domácího násilí i eliminaci jeho následků.

ABSTRACT

BERÁNKOVÁ, Z. *Preliminary Measures and Banishment as Legal Institutes Applied to Prevent Early Domestic Violence : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2016. 52 p. Supervisor : JUDr. Jan Bouchal.

Key words: domestic violence, preliminary measures, the institute of banishment, endangered person, violent person.

This thesis deals with the issue of the domestic violence as a socially pathological phenomenon which is nowadays still actual and permanently attracts a lot of attention. The thesis is divided into eight subsequent and connected chapters. In the first chapter there are research aims and methods which were used. In following chapter there are interpreted the basic and the most important terms from the issue of the domestic violence, e. g. what is the domestic violence, its forms, the cycle of domestic violence. To participants of the domestic violence is devoted a separate chapter where is defined who is the victim and who is the violent person. Chapter four and five shape the institute of banishment and preliminary measures as a prevention of the domestic violence. In the final chapter, there are analysed several cases of domestic violence from the police practice where members of the Police of the Czech Republic used the institute of banishment. In comparison with the available literature and laws with the practical activity of the police authority is reacted in the thesis to the necessities of purposful and punctual prevention of the domestic violence and to the elimination of its consequenc.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Teorie domácího násilí	11
2.1 Znaky domácího násilí.....	13
2.2 Formy domácího násilí	14
2.3 Vzorce domácího násilí.....	16
2.4 Příčiny domácího násilí.....	19
2.5 Cyklus domácího násilí.....	21
3 Aktéři domácího násilí	23
4 Vykázání.....	25
4.1 Příjem oznámení	26
4.2 Postup na místě incidentu.....	26
4.3 Diagnostická metoda SARA DN	28
4.4 Postup při vykázání.....	28
5 Předběžná opatření	31
5.1 Předběžná opatření podle § 76b)	32
5.1.1 Příslušnost soudu	32
5.1.2 Návrh na nařízení předběžného opatření	33
5.1.3 Nařízení předběžného opatření.....	33
5.1.4 Vyhlášení, doručování a vykonatelnost	33
5.1.5 Trvání předběžného opatření.....	34
6 Pomoc obětem domácího násilí	35
7 Kazuistika – případy z policejní praxe	38
Závěr.....	45
Seznam použitých zdrojů	46
Seznam zkratk.....	49
Seznam obrázků a tabulek.....	50

Přílohy..... 51

Úvod

Předběžná opatření a institut vykázání jsou často spojovány s problematikou domácího násilí. Domácí násilí je jednou z nejrozšířenějších forem násilí ve společnosti, která jej však vnímá jako negativní jev. Jedná se o dlouhodobý vzorec chování, při němž se jeden z partnerů snaží pomocí vyvolaného strachu a obav ovládnout nebo kontrolovat druhého jedince. Ve většině případů se jedná o násilí skryté. „Vyskytuje se možná všude okolo nás. U rodin sociálně slabých i dobře postavených, mezi vysokoškoláky i nevzdělanými, mezi podnikateli, zaměstnanci i nezaměstnanými. Domácí násilí je jev, který v naší společnosti byl, je a bude, ale mnohdy si jeho existenci nechceme nebo neumíme připustit.“¹ Osoby, kterých se domácí násilí týká, často samy nejsou schopny učinit taková opatření, jež by pomohla a vedla k ukončení páchaného násilí. Pomoci mohou i sousedé nebo blízké osoby svědectvím o výskytu negativních jevů v rodině nebo jejich oznámení. Ve většině případů je nutná pomoc zvenčí, kdy často zasahuje Policie České republiky.

Problematika domácího násilí byla v České republice legislativně řešena až v roce 2004, kdy se do § 215a trestního zákona podařilo zakotvit týrání osoby ve společném obydlí. Podle tohoto ustanovení začalo být možné zákonně potrestat jedince týrajícího osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společné domácnosti. O tři roky později byl v českém právu zaveden institut vykázání (zákon číslo 135/2006 sbírky zákonů), což znamená, že policista může vykázat agresora z obydlí, ve kterém žije společně s obětí, a zakázat mu do něj vstup. Tato právní úprava do popředí zájmu staví ochranu života, zdraví a lidské důstojnosti před ochranou vlastnických práv. Institut vykázání tedy není sankcí, která by primárně sloužila perzekuci násilné osoby, neboť se jedná o preventivní opatření.

Po výše uvedených legislativních změnách se téma domácího násilí dostalo do popředí všeobecného zájmu. Česká společnost začala být informována o problému domácího násilí například (dále jen např.) nestátními neziskovými organizacemi, intervenčními centry, preventivními programy. Neopomenutelnou roli v informovanosti společnosti zastávala média, ať už se jednalo o tisk, televizní, či rádiové vysílání.

---

¹ STRÍLKOVA, P., FRYŠTÁK, M. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Ostrava, 2009, s. 5.

V současné době je domácí násilí neviditelným, takzvaným (dále jen tzv.) latentním problémem. Je to způsobeno nastavením současné společnosti a jejích členů, kteří jsou primárně zaměřeni na své problémy a svému okolí věnují mizivou, v některých případech dokonce nulovou pozornost.

Při psaní bakalářské práce je využito dostupné odborné literatury, zákonů České republiky a závazných pokynů, které se týkají problematiky domácího násilí. Neopomenutelným zdrojem informací je také policejní praxe autorky bakalářské práce.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Jedním z hlavních cílů bakalářské práce je představit a přiblížit problematiku právních institutů předběžných opatření a vykázání, které jsou aplikované k včasnému zamezení domácího násilí. V bakalářské práci jsou popsány postupy policejního orgánu při příjmu oznámení o výskytu domácího násilí, následně o místě incidentu a v neposlední řadě také při samotném vykázání. Bakalářská práce poukazuje na kritéria, která jsou důležitá pro aplikaci institutu vykázání coby jednoho z prostředků ochrany před domácím násilím, a uvádí zákony, jež se váží k institutu vykázání. Dalším z cílů bakalářské práce je obecný výklad předběžných opatření se zaměřením na ustanovení § 76b) zákona č. 99/1963 Sb., Občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů.

Dalším z hlavních cílů bakalářské práce je, aby tato práce mohla sloužit coby příručka určená pro začínající policisty, tak aby jim napomohla pochopit problematiku domácího násilí.

Jelikož institut vykázání a předběžná opatření soudu navazují na domácí násilí, vedlejším cílem práce je vysvětlení základních pojmů, jakými jsou pojem domácí násilí, znaky domácího násilí, formy domácího násilí, vzorce domácího násilí, příčiny domácího násilí, cykly domácího násilí a aktéři domácího násilí. Dalším vedlejším cílem práce je vymezení subjektů, které se podílejí na pomoci obětem domácího násilí.

Praktická část je zpracována formou kazuistiky, v níž jsou analyzovány vybrané reálné případy z policejní praxe. Cílem kazuistiky je zjištění, zda v analyzovaných případech policejní orgány postupovaly vhodně, popřípadě (dále jen popř.) stanovit optimální postup těchto orgánů.

Bakalářská práce vychází z dostupné odborné literatury, platné právní úpravy a informací, které byly získány provedeným šetřením.

Při zpracování práce je využito metody analýzy i syntézy. V analytické části jsou jednotlivé kapitoly popsány z obecného hlediska a navzájem na sebe navazují. V části syntetické je na základě načerpaných informací, jak z odborné literatury, tak z praxe, vytvořena ucelená sumáž zkoumaných jevů.

2 Teorie domácího násilí

Definovat pojem násilí je velmi problematické. „Násilím obecně rozumíme zlé nakládání, tělesné útoky, pohružky obdobným násilím nebo jednání, které působí újmu na fyzickém, sexuálním nebo psychickém zdraví. Jde o agresi jedné osoby proti druhé (nebo jejich větším počtu), jejímž cílem je ublížit, poškodit, poranit nebo zabít.“² Tato definice váží se k pojmu násilí není jedinou, velmi výstižně však demonstruje další, jejichž znění se v odborných publikacích liší a překrývají.

V odborné literatuře neexistuje jednotné vymezení pojmu domácí násilí. „Za definici domácího násilí v širším slova smyslu se považuje definice formulovaná Radou Evropy v roce 1985: Násilné chování v rodině zahrnuje jakýkoliv čin nebo opomenutí, spáchané v rámci rodiny některým z jejích členů, které podkopávají život, tělesnou nebo duševní integritu nebo svobodu jiného člena stejné rodiny nebo vážně poškozují rozvoj jeho osobnosti.“³

„Po mnoho let bylo domácí násilí skutečností, která byla přehlížena. Až v roce 1971 založila Erin Pizzeyová Chiswick Women's Aid, první útočiště pro týrané ženy ve Velké Británii. Význam této události daleko překročil praktickou stránku věci – pomoc, kterou byla schopna poskytnout ženám ve svém okolí.“⁴

Rozdíl mezi násilím a domácím násilím spočívá v tom, že domácí násilí se odehrává mezi osobami blízkými, které k sobě mají (či měly) blízký vztah. Domácí násilí v sobě zahrnuje fyzické, psychické, ekonomické, sociální či sexuální násilí (eventuálně jejich kombinace). Cílem násilné osoby je získání moci nad ohroženou osobou, jež je na násilné osobě závislá. Domácí násilí se vyskytuje mezi lidmi bez rozdílu jejich sociálního postavení, stupně dosaženého vzdělání, ekonomické situace, rasy a podobně (dále jen apod.).⁵

„Domácí násilí bylo dlouhou dobu považováno za tabu – „v dobrých rodinách se přece nic takového neděje“⁶. Názory společnosti se však vlivem okolností změnily,

---

² MATOUŠKOVÁ, I. *Aplikovaná forenzní psychologie*. Praha, 2013, s. 22.

³ MATOUŠKOVÁ, I. *Aplikovaná forenzní psychologie*. Praha, 2013, s. 23.

⁴ CONWAY, H. L. *Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. Praha, 2007, s. 10.

⁵ BÚSKOTTE, A. *Z pekla ven: Žena v domácím násilí*. Brno, 2008, s. 42.

⁶ ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 21.

neboť reálné případy domácího násilí potvrzují, že i „dobré rodiny“ mohou být násilím zasaženy – „a nejde jen o fyzické napadení, ale rovněž o psychické či emocionální deptání, verbální či neverbální výhružky, vulgární chování apod.“⁷

Domácí násilí je skryto pod řadu mýtů. Nejčastějšími z nich jsou např.:

- „Vlastně se nic neděje, násilí do domácnosti patří. Co se doma uvaří, to se tam také sní.“ Z toho vyplývá, že by se o násilí nemělo hovořit jinde než doma.
- Týká se rodin na okraji společnosti, mentálně zaostalejších lidí, s nízkým socioekonomickým statutem.
- Je běžné, že dětem nevadí. „Konec konců mají vědět, jak to v reálném životě chodí a že to k němu patří.“

Domácí násilí však existuje stále, ale v současné době je již možné poskytnout obětem naději nebo útěchu, která spočívá v existenci míst, kam lze utéci a kde jsou lidé, jenž oběť vyslechnou, uvěří jí. Nadějí je i skutečnost, že jsou již platné zákony chránící oběť domácího násilí.⁸

Obr. 1: Domácí násilí⁹

⁷ ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 21.

⁸ CONWAY, H. L. *Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. Praha, 2007, s. 10.

⁹ Vítalia.cz. Nemoci a úrazy [online]. 2015 [cit. 10. ledna 2016]. Dostupné z WWW: <http://www.vitalia.cz/clanky/tyrane-zeny-se-boji-ze-jim-nikdo-nebude-verit-rika-iveta-wollerova/#ic=gallery-header&icc=backlink>.

2.1 Znaky domácího násilí

Aby se jednalo o domácí násilí, musí být naplněny všechny 4 znaky domácího násilí. Přestože by chyběl jen jeden znak a ostatní 3 by byly naplněny, není možné hovořit o domácím násilí. K tomu, aby bylo možné domácí násilí diferencovat od opakujících se hádek, častých sporů a tzv. italských domácností, slouží právě již zmíněné 4 znaky domácího násilí¹⁰. Mezi znaky domácího násilí patří:

- Opakování a dlouhodobost: Projevy nejsou ojedinělou záležitostí, naopak dochází k opakovanému poškozování oběti. Násilí se ve vztahu nemusí objevit ihned. Většinou začíná nenápadně, omezováním nebo drobnými výpady, které jsou omlouvány obětí i útočníkem. Časové intervaly mezi jednotlivými útoky se ale zpravidla postupně zkracují a útoky nabírají na intenzitě i krutosti.¹¹ „Domácí násilí samo neskončí. Mnohé oběti trpí do konce svého života a není výjimkou, že při útocích násilníka jim jde o život.“¹²
- Eskalace: Domácí násilí má svou příznačnou dynamiku. Často mu předchází snaha izolovat partnera od okolních sociálních kontaktů a omezovat jej či přímo mu zakazovat běžné styky s přáteli a známými. Domácí násilí velmi často začíná nenápadně např. psychickým znevažováním, kontrolou, izolací, ponižováním, drobnějšími výpady nebo útoky na partnera. Zatímco zaražená, zasažená oběť je zaskočená a má tendenci je omlouvat coby ojedinělé excesy, agresor stupňuje intenzitu svých ataků a zkracuje také intervaly klidu.¹³
- Rozdělení rolí: Lze jasně určit, kdo je násilník a kdo oběť, přičemž role se nemění. Vzájemné postavení aktérů domácího násilí je nerovné. Agresor uplatňuje vůči oběti moc, prostřednictvím které ji ovládá.¹⁴
- Neveřejnost: K domácímu násilí dochází uvnitř reálného osobního vztahu např. mezi mužem a ženou, který může mít podobu manželství,

---

¹⁰ ČÍRTKOVÁ, L., VITOUŠOVÁ, P. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha, 2007, s. 108.

¹¹ Charita Česká republika. *O domácím násilí* [online]. 2015 [cit. 17. prosince 2015]. Dostupné z WWW: <<http://praha.charita.cz/sluzby/magdala/o-domacim-nasili>>.

¹² Charita Česká republika. *O domácím násilí* [online]. 2015 [cit. 17. prosince 2015]. Dostupné z WWW: <<http://praha.charita.cz/sluzby/magdala/o-domacim-nasili>>.

¹³ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. Plzeň, 2004, s. 238.

¹⁴ Charita Česká republika. *O domácím násilí* [online]. 2015 [cit. 17. prosince 2015]. Dostupné z WWW: <<http://praha.charita.cz/sluzby/magdala/o-domacim-nasili>>.

anebo podobné déle trvající relace (druh – družka). Agresor na svoji oběť útočí na soukromé půdě (nejčastějším místem činu je společný byt), eventuálně jinde v ústraní, kam nedosahují zraky okolí. Oběť je v průběhu fyzického, psychického či sexuálního napadání vždy izolována od možností jakékoli pomoci zvenčí.¹⁵

2.2 Formy domácího násilí

Mezi nejčastější formy domácího násilí řadíme:

- Fyzické násilí: Jedná se o „nejzávažnější a nejhrubší formu domácího násilí, kdy jedinec používá fyzické síly nebo její hrozby k zastrašení, poškození či ohrožení jiné osoby“¹⁶. Fyzické násilí zahrnuje zejména fackování, strkání, bití, kroucení ruky, tahání za vlasy, pálení, kousání, kopání, pokusy o škrcení, třesení, bodání, odpírání spánku a jídla, ohrožování zbraní až po útoky proti životu. Helen L. Conwayová uvádí, že domácí násilí v sobě zahrnuje jak fyzické jednání (fackování, rány pěstí, kousání, pokusy o škrcení), tak i fyzické týrání, kdy násilná osoba svou oběť nemusí ani udeřit. Mezi fyzické týrání řadí např. míření zbraní, přinucení k požití drog, nehybné sedění oběti, při kterém agresor na týranou osobu plive a další.¹⁷ Tato forma domácího násilí je ve většině případů rozpoznatelná pro veřejnost, jelikož se na těle oběti objevují různé podlitiny, škrábance, jizvy, zlomeniny a další jiná zranění.
- Psychické násilí: Jedná se o formu domácího násilí označovanou také za psychologické, citové či emocionální násilí. Tuto formu domácího násilí je velmi těžké rozpoznat, jelikož následky nejsou viditelné do stejné míry jako u fyzického násilí. Psychické násilí může mít formu verbální i neverbální. „Psychické násilí se objevuje velmi často a projevuje se ponižováním, zastrašováním, vyhrožováním, hrubým nadáváním, zesměšňováním (zejména před jinými lidmi), psychickým vydíráním (například vyhrožování rozchodem, sebevraždou a podobně), stálým vyvoláváním sporů, kritizováním, sekýrováním, odpíráním pozornosti, demonstrací intimního vztahu s jinou osobou, křikem, ničením majetku, týráním oblíbených zvířat, výhružkami opuštěním rodiny nebo

¹⁵ ČÍRTKOVÁ, L. *Forezní psychologie*. Plzeň, 2004, s. 237.

¹⁶ ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 47.

¹⁷ CONWAY, H. L. *Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. Praha, 2007, s. 14.

vraždou, únosem nebo odejmutím dětí, naváděním dítěte proti druhému rodiči, a podobně.¹⁸

„Nepřiměřený hněv v souvislosti se vztahy hněv-láska není totožný s fyzickým násilím. Mnohem častěji se projevuje citovým násilím, slovními výbuchy, urážkami, výhrůžkami – vše za účelem oběť ponížit a zastrašit.“¹⁹

Příkladem psychického násilí může být i to, „že násilnický partner začne anonymně telefonovat do zaměstnání partnerky a takto poukazovat na její domnělé porušování pracovní kázně, případně milenecké vztahy na pracovišti atd.“²⁰

- Ekonomické násilí: V této formě domácího násilí útočník kontroluje příjmy a výdaje oběti, omezuje jí přístup k finančním prostředkům (např. jí odebírá příspěvek na dítě, nedovolí jí pracovat). V konečném důsledku se oběť stává závislou na útočnickovi, ocitá se v izolaci od společnosti.²¹
- Sociální násilí: Útočník znemožňuje, zakazuje oběti kontakt s přáteli, rodinou bez své přítomnosti. Dále se tato forma násilí projevuje v neustávajícím telefonování oběti a její kontrole, spočívající ve zjišťování co aktuálně oběť dělá, kde se nachází. Patří sem také kontrola sms zpráv, emailové korespondence, případně listovní pošty a jiné. Cílem útočníka je oběť sociálně izolovat.
- Sexuální násilí: Jedná se o nejčastěji se vyskytující formu domácího násilí mezi partnery, při které je u oběti potlačena svobodná volba o svém sexuálním životě nebo výběru partnera. Jedná se o „nedobrovolný sexuální kontakt jakéhokoli druhu, kdy je jedinec nucen podílet se na nežádoucích, nebezpečných nebo ponižujících sexuálních aktivitách.“²²

---

¹⁸ Intervenční centrum Brno. *Formy domácího násilí - psychické násilí* [online]. [cit. 17. prosince 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.ic-brno.cz/formy-domaciho-nasili>>.

¹⁹ GENTRY, W. *O lásce a hněvu: jak se bránit násilí ze strany blízkého člověka*. Praha, 2007. s.26.

²⁰ PROKOP, M. *Právní ochrana dětí a obětí domácího násilí*. Brno, 2000, 56 s.

²¹ CONWAY, H. L. *Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. Praha, 2007, s. 17-18.

²² ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 51.

2.3 Vzorce domácího násilí

„Aktuální studie usilují o komplexnější přístup a snaží se přitom postihnout celistvé vzorce (podoby) jevu. Vedle vyjmenovaných forem proto přihlížejí i k četnosti jednotlivých incidentů a také k jejich intenzitě, tj. ke stupni závažnosti z hlediska následků pro oběť, a dále k vývoji domácího násilí v průběhu času. Výsledkem jsou klasifikace vzorců či typů domácího násilí, čímž vzniká jeho diferencovanější, plastičtější obraz. Ten umožňuje lépe diferencovat strategie intervence směřující k obětem i pachatelům domácího násilí. Ačkoli používají odlišnou terminologii, přinášejí shodné výstupy a vzájemně se doplňují.“²³

„Výzkumy, které pracují s kritériem četnosti a intenzity jednotlivých incidentů, poukázaly na tři základní typy (vzorce) domácího násilí, které se projevují (podle Kavemann, 2006, s. 68):

- ojedinělými incidenty s malou intenzitou,
- incidenty se střední četností i intenzitou,
- incidenty s vysokou četností i intenzitou.“²⁴

„Rozlišované typy domácího násilí na sebe vážou různé psychologické i právní problémy, stojí za nimi různé typy pachatelů a vedou k odlišným následkům u obětí přímých (partnera/ky) i nepřímých (děti v rodině). Liší se rovněž v míře rozvodovosti, která je jejich důsledkem. S vysokou rozvodovostí (76%) se pochopitelně setkáváme u třetího typu. Právě u něj se však často projevuje následný problém týkající se úpravy vztahů násilného partnera (otce) s dětmi po rozvodu manželství.“²⁵

„Propracovanější a v praxi nejvíce používanou klasifikaci opřenu o empirický výzkum nabídla finská autorka Piispa (2002). Přihlížela i k délce trvání násilí a rozlišila čtyři nejčastější varianty:

- epizoda v minulosti („episode in the past“),
- mentální mučení/psychické týrání („mental tortment“),

²³ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha, 2008, s. 11.

²⁴ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha, 2008, s. 11.

²⁵ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha, 2008, s. 11-12.

- krátká historie násilí („short history of violence“),
- partnerský terorismus („partnership terrorism“).²⁶

C. Helfferich „na základě subjektivních výpovědí ohrožených osob pak rozlišila a identifikovala stejně jako Piispa čtyři varianty domácího násilí:

1. vzorec: rychlý odchod, odloučení
2. vzorec: nová šance
3. vzorec: pokročilé stadium procesu odloučení
4. ambivalentní vazba.²⁷

(1) Vzorec: rychlý odchod, odloučení

„Z hlediska objektivních parametrů má domácí násilí rychlý průběh. Zhoršení partnerského vztahu nastupuje prudce, násilí eskaluje v několika málo epizodách. Pozadí mohou být i problémy se závislostí násilné osoby (alkohol, drogy). Podnětem pro rychlý konec vztahu ze strany ohrožené osoby bývá vykázaní (časově omezené prostorové odloučení) násilníka. Ohrožená osoba si klade pro eventuální usmíření v budoucnosti jasné podmínky. Lze ji charakterizovat jako kompetentní, netrpí příznaky syndromu týraného partnera. To se projevuje například v tom, že nevěří falešným příslibům o nápravě vztahu. Vystupuje poměrně sebevědomě, má jasné a konkrétní představy o zdravém partnerském vztahu. Podle výzkumů převažují u tohoto vzorce v roli aktivní oběti mladé ženy (s dětmi i bez dětí) s krátkou dobou trvání partnerského vztahu, a to jak manželského, tak neoficiálního typu druh-družka. Sociálně ekonomický status rodiny bývá různý a není rozhodující.“²⁸

(2) Vzorec: nová šance

„Vyskytuje se spíše v dlouho trvajících vztazích. Násilné epizody se koncentrují do jasně vyhraněných časových úseků, které jsou prokládány dlouhým obdobím

²⁶ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha, 2008, s. 12.

²⁷ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha, 2008, s. 15.

²⁸ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha, 2008, s. 15.

normality. Ohrožené osoby nechtějí vztah ukončit. Příčiny domácího násilí spatřují v partnerových problémech (psychické potíže, závislosti, stresy) a současně věří, že je lze odstranit jeho vůlí nebo při jeho terapii. Na oficiální instituce (policie, intervenční centra) se obracejí jen v situaci akutního ohrožení. Obvykle netuší, jaké důsledky může mít vykazání nebo trestní oznámení. Vykazání však přijímají, protože věří v „pedagogický“ efekt tohoto opatření. Z jejich komunikace je zřejmé, že si přejí návrat do fáze normality, která je v jejich prožívání silně přítomná. Do této kategorie spadají obvykle ženy ve věku mezi třiceti až padesáti lety, které jsou finančně a materiálně závislé na svých partnerech (nemají vlastní pracovní kariéru).²⁹

(3) Vzorec: pokročilé stadium procesu odloučení

„V tomto případě má domácí násilí dlouhou historii s dramatickým vyostřováním, které vede u ohrožené osoby k poznání, že náprava vztahu (polepšení násilníka) není možná, a uzrává v ní definitivní rozhodnutí vztah ukončit. Tomu často předcházely tajné nebo veřejné pokusy o řešení (odstěhování ze společné ložnice, porada s advokátem, návštěva psychologické poradny).³⁰

(4) Vzorec: ambivalentní vazba

„Tento vzorec charakterizuje brzký nástup násilí. U oběti jde zpravidla o vůbec první vážný partnerský vztah, chybí jí tedy měřítko partnerské vztahové normality. K prvním fyzickým útokům dochází již před uzavřením manželství nebo v době prvního těhotenství partnerky. Brzký nástup násilí ovšem nevede ke krachu vztahu, naopak – vazba na partnera se upevňuje. Důsledkem je naučená bezmoc a další klasické příznaky syndromu týraného partnera. Objevují se způsoby chování a obranné mechanismy typické pro intrafamiliární traumatizaci soucitu s týrající osobou, její vyviňování (paradoxní vazba). Intervence zvenčí, například v podobě krátkodobého vykazání, neredukuje strach oběti z tyрана. V době zveřejnění problémů domácího násilí, které oběť postihlo, jí bývá nejčastěji 35 - 40 let.³¹

---

²⁹ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha, 2008, s. 15-16.

³⁰ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha, 2008, s. 16.

³¹ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha, 2008, s. 16.

Tab. 1: Vzorce domácího násilí³²

Vzorec domácího násilí	„Agency“, tj. kognitivní reprezentace vlastních schopností jednat (víra oběti ve vlastní schopnosti řešit situaci)	Perspektiva, tj. jak vnímá oběť minulost a budoucnost	Průběh domácího násilí
1. Rychlý odchod/ odloučení	aktivní, iniciativní přístup k řešení	jasně odděluje minulost a budoucnost	krátká eskalace, potom konec vztahu
2. Nová šance	silně aktivní a iniciativní oběť, která však volí neefektivní postupy, aktuálně deleguje možnost řešení	přeje si kontinuitu minulosti a budoucnosti	vlny: epizody násilí střídají fáze normality
3. Pokročilé odlučování	změna, přechod od pasivní k aktivní pozici	jasně odděluje minulost od budoucnosti	dlouhodobé stupňování násilí a sukcesivní nárůst intence odloučit se, po intervenci zvenčí následuje náhlé ukončení vztahu
4. Ambivalentní vztah	chronicky pasivní přístup, neefektivní pokusy o řešení	v prožitcích oběti se stále projevuje minulost a přítomnost	cyklus násilí beze změn

2.4 Příčiny domácího násilí

Na vznik domácího násilí má vliv mnoho faktorů. V některých případech nelze přesně určit přesnou příčinu vzniku domácího násilí. Vždy se jedná o souhrn více vlivů, které k vzniku násilí vedly.³³

Drahomír Ševčík a Naděžda Špatenková roztřídili příčiny domácího násilí do dvou teorií a to na:

1) Jednofaktorové: Na základě jednoho faktoru se pokoušíme vysvětlit příčiny domácího násilí. Řadíme sem:

- Biologicko - genetické teorie – byly brzy překonány, jelikož odborníci dospěli k závěru, že k domácímu násilí nemusí nutně docházet kvůli dědičnosti, instinktu, nebo celoživotnímu vývoji násilné osoby.³⁴

³² ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha, 2008, s. 17.

³³ Líbimseti.cz. *Příčiny domácího násilí*. [online]. [cit. 12. prosince 2015]. Dostupné z WWW: <http://web.libimseti.cz/slunecni.andilek/priciny-domaciho-nasili_452920.html>.

³⁴ ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 33.

- Psychologické teorie - vycházejí z toho, že příčiny násilí vycházejí z povahových zvláštností násilné osoby, což je např. hněv, vztek, deprese, poruchy osobnosti, stres, užívání alkoholu nebo jiných návykových látek.³⁵
- Sociologické teorie - jsou inspirovány feministickým přístupem, kdy je domácí násilí vnímáno coby produkt „typicky mužské společnosti“. Zdroje násilí jsou spatřovány v sociokulturních jevech souvisejících se vznikem a uplatňováním moci či kontroly ve společnosti.³⁶
- Feministické přístupy – „v domácím násilí zdůrazňují takové faktory jako je nadřazenost mužů (nadvláda mužů) a nedostatek kontroly nad reprodukčním procesem. Tyto okolnosti posilují ženskou submisivitu, neboť násilí je ženami trpně přijímáno jakožto sociální a biologické dědictví, následkem čehož u nich vede k takovému chování, jež umožňuje, aby násilí ze strany mužů přetrvávalo.“³⁷

2) Multifaktorové: V současné době více využívány pro objasňování příčin vzniku domácího násilí. Dochází zde k vzájemnému propojování jednofaktorových teorií. Lze rozlišit tyto roviny:

- makrosystémová rovina - vychází z předpokladu, že ve společnosti jsou předem dané role a to zejména vůdčí, které jsou přisuzovány zejména mužům.³⁸
- exosystémová rovina - rovina spatřující příčinu vzniku domácího násilí v životním (sociálním) okolí jedince, které ovlivňuje jeho

³⁵ ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 33.

³⁶ ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 34.

³⁷ ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 35.

³⁸ ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 36.

chování (např. nezaměstnanost, nedostatek financí, nižší úroveň vzdělání).³⁹

- mikrosystémová rovina - mikrosystémem je zde chápána instituce rodiny jako takové. „K rizikům plynoucím ze samostatné podstaty rodinného soužití patří privátnost, která komplikuje uplatnění mechanismů sociální kontroly.“⁴⁰ Dále pak jasně dané, předepsané role, znalost různých členů rodiny navzájem (dovedou odhadovat reakce a způsoby chování).⁴¹
- ontogenetická rovina – „hledá příčiny domácího násilí v individuálních charakteristikách osoby násilné i ohrožené a zkoumá jejich vzájemné interakce.“⁴² V této rovině dochází ke specifickému vývoji, kdy násilná osoba využívá násilí jako řešení stresující a rizikové situace.⁴³

2.5 Cyklus domácího násilí

Domácí násilí nebývá jednorázovým aktem, neboť se jedná o cyklicky opakující se etapy.⁴⁴ Lenore Walkerová (1979) „identifikovala čtyři fáze domácího násilí s různou délkou a časovým intervalem trvání, který se při opakování cyklu zkracuje. Každá fáze se vyznačuje charakteristickým chováním násilné osoby. Fyzickému násilí podle Walkerové zpravidla předchází emocionální a psychické násilí, jež posléze fyzické násilí doprovází.“⁴⁵ Jedná se tedy o fáze hromadění (vzrůstání) napětí, incident, usmíření a klid.

Fáze hromadění (vzrůstání) napětí – zde dochází k prvnímu konfliktu mezi partnery, k verbálnímu napadání, hádkám a urážkám. Útočník je v této fázi podrážděný,

---

³⁹ ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 37.

⁴⁰ ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 37.

⁴¹ ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 37.

⁴² ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 37.

⁴³ ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 37.

⁴⁴ profem. *Domácí násilí - fáze*. [online]. [cit. 17. prosince 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.profem.cz/clanek.aspx?a=55>>.

⁴⁵ ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 53.

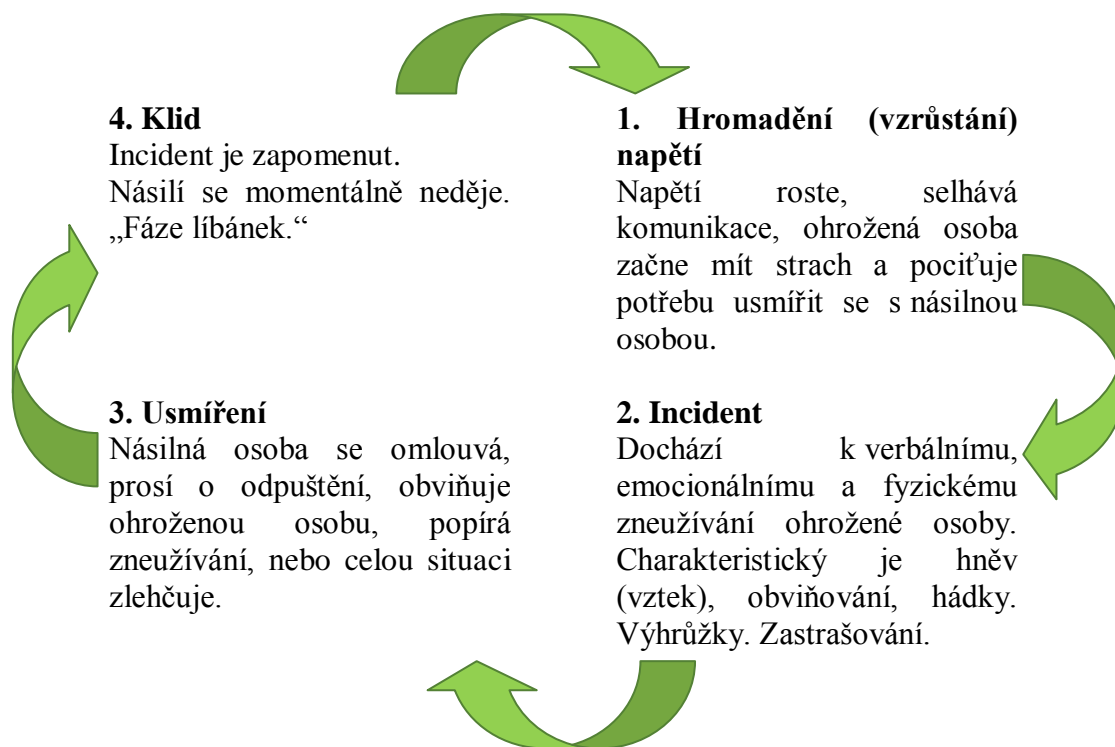
rozčilený, žárlivý a oběť neustále pro něco kritizuje.⁴⁶ Oběť je v této fázi opatrná, snaží se vyhnout jakémukoli konfliktu s útočníkem.

Fáze incident – jakmile nastane, útočník ztrácí kontrolu nad svým chováním a začíná se projevovat fyzickým a psychickým násilím. Oběť se v této fázi cítí být bezmocnou a ustrašenou. V tomto úseku dochází oběť k úvahám, zda vztah s útočníkem ukončit, či nikoli.

Fáze usmíření – fáze incidentu je následně vystřídána fází usmířování, ve které dochází k útlumu agresivního chování útočníka. Útočník se omlouvá za své předchozí jednání, odprošuje oběť, kupuje jí dárky a slibuje, že své jednání v budoucnosti již opakovat nebude. U oběti vzrůstá pocit, že partnerský vztah je ještě možné zachránit.

Fáze klidu - z útočníka se stává láskyplný partner. Partnerský vztah je bezkonfliktní. V této fázi nastává okamžik, ve kterém se oběť přiklání k pokračování v partnerském vztahu. Fáze klidu je po určitém časovém úseku opět vystřídána fází hromadění (vzrůstání) napětí.⁴⁷

Obr. 2: Čtyři fáze cyklu domácího násilí (Walker, 1979)⁴⁸

⁴⁶ STRÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Ostrava, 2009, s. 16.

⁴⁷ ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 54-55.

⁴⁸ ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 53.

3 Aktéři domácího násilí

a) Oběť

Z latinského slova *victima*, které v překladu do českého jazyka znamená oběť, byla odvozena vědní disciplína viktimologie. Viktimologie tedy zkoumá oběti trestných činů.⁴⁹

Obětí domácího násilí se může stát kdokoli, nezáleží na pohlaví, věku, vzdělání, sociálním prostředí, víře, etnické příslušnosti, fyzické kondici či jiných faktorech. Obětí je ve většině případů osoba, která žije ve společné domácnosti s útočníkem, popř. je nebo byla s útočníkem v intimním, rodinném či jiném obdobném vztahu.⁵⁰

„Oběti domácího násilí můžeme ve vazbě na odbornou literaturu klasifikovat na přímé či nepřímé, podle chování, věku, pohlaví, vztahu, životního vztahu, stupně viktimizace.“⁵¹

Mezi nepřímé oběti domácího násilí praktikovaného mezi dospělými řadíme děti, které jsou přímými svědky předmětného jevu.⁵²

„Za typické skupiny obětí domácího násilí bývají označovány ženy, děti, senioři, zdravotně postižení, osoby z jiného sociálně - kulturního prostředí, tedy cizinci nebo uprchlíci.“⁵³ Společnost má všeobecně zažitou představu, že obětí domácího násilí je ve většině případů žena. Na základě této představy je poté ztížena pomoc mužům, kteří se stali obětí domácího násilí, jelikož panuje zažitý mýtus, že muži se nemohou stát obětí.⁵⁴

---

⁴⁹ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. Plzeň, 2004, s. 255.

⁵⁰ KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., KORNEL, M.. *Právo proti domácímu násilí*. Vyd. 1. Praha, 2011, s. 9.

⁵¹ KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., KORNEL, M.. *Právo proti domácímu násilí*. Vyd. 1. Praha, 2011, s. 9.

⁵² STRÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Ostrava, 2009, s. 21.

⁵³ KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., KORNEL, M.. *Právo proti domácímu násilí*. Vyd. 1. Praha, 2011, s. 10.

⁵⁴ BURIÁNEK, J., KOVAŘÍK, J. (eds.). *Domácí násilí - násilí na mužích a seniorech*. Praha, 2006, s. 30.

Člověk se může stát obětí domácího násilí, aniž by byl fyzicky napaden nebo mu byla způsobena viditelná újma.⁵⁵

b) Násilná osoba

Násilná osoba ohrožuje ohroženou osobu na životě, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti. Stejně jako u ohrožené osoby nezáleží na pohlaví, věku, vzdělání, sociálním prostředí, víře, etnické příslušnosti, fyzické kondici násilné osoby či jiných faktorech. Násilnou osobou může být kdokoli. Ve většině případů domácího násilí existuje mezi obětí a násilnou osobou blízký rodinný vztah. Násilná osoba se chová odlišně na veřejnosti i v soukromí.⁵⁶

V případě, že byla násilná osoba jako dítě vychovávána v prostředí, v rodině, kde bylo násilí na denním pořádku, přijala takové chování za své, za zcela běžné a tedy v pořádku.⁵⁷

Česká společnost přijala za své názor, že násilnou osobou se stává člověk, který žije na okraji společnosti, a je tedy sociálně slabý. V minulosti mohl být tento názor z větší části pravdivý, ale v současné době již nelze nic podobného s jistotou tvrdit. Násilnou osobou se může stát i vysokoškolsky vzdělaný člověk, který je v pracovním životě velmi úspěšný, ale v osobním životě si prostřednictvím násilí kompenzuje chybějící články soukromí.

Násilná osoba ve většině případů před incidentem užije alkohol nebo jinou návykovou látku. Po jejich užití bývá agresor více agresivní, ztrácí zábrany. Po incidentu se násilná osoba vymlouvá na jejich užití, používá tedy návykové látky jako způsob výmluvy.⁵⁸

---

⁵⁵ CONWAY, H. L. *Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. Praha, 2007, s. 28.

⁵⁶ KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., KORNEL, M.. *Právo proti domácímu násilí*. Vyd. 1. Praha, 2011, s. 9-10.

⁵⁷ STRÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Ostrava, 2009, s. 63.

⁵⁸ STRÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Ostrava, 2009, s. 63.

4 Vykázání

Zákonem číslo 135/2006 Sb., o ochraně před domácím násilím, byl do českého právního řádu zaveden institut vykázání. V souvislosti s přijetím tohoto zákona došlo k mnoha významným změnám v problematice domácího násilí. Jednou ze změn byla změna zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (dále jen PČR), která nabyla účinnosti 1. ledna 2007. Nově byl zaveden pojem vykázání coby oprávnění příslušníků PČR vykázat násilnou osobu za účelem ochrany života a zdraví ohrožené osoby nebo zastavení násilí v rodině či společném obydlí. Účelem vykázání bylo a stále i je zamezení dalšího pokračování domácího násilí, prevence domácího násilí a pomoc oběma stranám problém vyřešit. Vykázání není sankcí, která by byla určena násilné osobě, nýbrž se jedná o preventivní opatření. Do té doby se oběti mohly proti domácímu násilí bránit pouze v případě, že násilná osoba svým útokem či útoky naplnila znaky skutkové podstaty některého z přestupků nebo trestných činů.⁵⁹

Institut vykázání byl upraven v zákoně č. 283/1991 Sb., o PČR a to v ustanoveních § 21a) až § 21d). Na základě těchto ustanovení bylo možné násilnou osobu vykázat z bytu nebo domu, který společně obývá s ohroženou osobou a to po dobu 10 dnů ode dne vydání rozhodnutí.⁶⁰

Následně byl institut vykázání novelizován v zákoně č. 273/2008 Sb., o PČR, který nabyl účinnosti dne 1. ledna 2009. Vykázání je v tomto zákoně zakotveno v hlavě sedmé, přesněji v § 44 až 47.⁶¹ V důsledku novelizace zmíněného zákona byl vydán pokyn policejního prezidenta č. 200 ze dne 22. prosince 2008, o provádění vykázání. Ve výše uvedeném pokynu je stanovena metodika postupu PČR při řešení incidentů se znaky domácího násilí.

---

⁵⁹ ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 132.

⁶⁰ ČESKO. Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 1991. Částka 51, s. 1184.

⁶¹ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 2008. Částka 91, s. 4095-4097.

4.1 Příjem oznámení

O výskytu domácího násilí se policisté nejčastěji dozvídají na základě telefonického oznámení na linku 158 a to přímo od oběti nebo osoby z jejího nejbližšího okolí. Policisté se mohou o výskytu domácího násilí taktéž dozvědět při přijetí oznámení na policejní služebně nebo z písemného oznámení.⁶²

Policista, který přijímá toto oznámení, musí zjistit co nejvíce informací např. kdo incident oznámil, co bylo předmětem oznámení, jak bude zajištěn přístup do bytu či domu, zda se jedná o opakovaný případ, zda je některý z účastníků pod vlivem alkoholu nebo návykových látek, došlo-li k ublížení na zdraví některého z účastníků, byl-li někdo z účastníků držitelem střelné zbraně, zda se na místě nachází v minulosti již trestaná osoba či osoba známá svou agresivitou, nachází-li se na místě děti do 15 nebo do 18 let věku, byla-li na místě již provedena jiná opatření (rychlá záchranná služba, hasičský záchranný sbor, městská policie a tak dále).

Zjištěné informace poté policista předává svým kolegům, kteří vyjíždějí na místo incidentu. Pokud se některé informace nepodaří zjistit od oznamovatele po telefonu, musí je zjistit policejní hlídka po příjezdu na místo.

4.2 Postup na místě incidentu

Po příjezdu policejní hlídky na místo, kde hrozí výskyt domácího násilí, mohou nastat dvě možné situace. Při první z nich je na místě klid (již nedochází k žádnému napadání). Při druhé hrozí, popř. stále probíhá násilí. Pokud násilí ještě neskončilo, zasahující policisté musí neprodleně zasáhnout a učinit taková opatření, aby zamezili dalším útokům. Jestliže násilí skončilo před příjezdem hlídky, je zapotřebí navázat kontakt s oznamovatelem, který popíše, k jakému konfliktu došlo, kdo je pachatelem a kdo obětí. Policisté od oznamovatele také zjišťují, zda se na místě nachází zraněná osoba. V případě, že se na místě skutečně zraněná osoba nachází, zajistí jí lékařské ošetření a zjistí, jak ke zranění došlo. „Důležitý krokem je i vyžádání souhlasu se vstupem do obydlí.“⁶³ Souhlas ke vstupu může dát přímo oznamovatel nebo i jiná osoba, která společně obydlí užívá. V některých případech může nastat situace, kdy policistovi není dán souhlas se vstupem do obydlí. V takovém případě je důležité, aby policista trval na kontrole obydlí z toho důvodu, aby oběť viděl a mohl si s ní promluvit.

⁶² KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., KORNEL, M.. *Právo proti domácímu násilí*. Vyd. 1. Praha, 2011, s. 82.

⁶³ KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., KORNEL, M.. *Právo proti domácímu násilí*. Vyd. 1. Praha, 2011, s. 83.

Pokud i nadále policistovi není umožněn přístup do obydlí, může být dotyčné osobě sděleno, že bude předvolána na policejní služebnu (s ní i všechny zúčastněné osoby) k výslechu nebo že může dojít k násilnému vstupu do objektu. Ustanovení § 40 odst. 1 zákona o PČR stanoví, „že policista je oprávněn vstoupit bez souhlasu uživatele do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek a provést tam potřebné úkony nebo jiná opatření jen tehdy, jestliže věc nesnese odkladu a vstup tam je nezbytný pro ochranu života nebo zdraví osobě anebo pro odvrácení závažného ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti.“⁶⁴

Dalším krokem je ztotožnění všech zúčastněných osob, které se na místě nacházejí. Jedná se především o pachatele, oběti a svědky události. Policista si vyžádá vysvětlení jak od ohrožené, tak od násilné osoby. Pokud to situace dovolí, policista od sebe ohroženou i násilnou osobu oddělí co do viditelnosti a slyšitelnosti. Taktéž si policista k celé věci vyžádá vysvětlení od dalších členů domácnosti nebo sousedů. V případě, že se na místě incidentu nacházejí nezletilé děti, policista zjišťuje, v jakém jsou stavu (psychickém i fyzickém). Pokud to jejich psychický i fyzický stav dovolí, k celé záležitosti je vytěží. Ve většině případů je dítě taktéž obětí domácího násilí, proto se o celé věci vyrozumívá orgán sociálně-právní ochrany dětí (dále jen OSPOD).

Na základě všech zjištěných informací musí policista vyhodnotit, zda na místě došlo ke spáchání trestného činu a existují důvody k vazbě. V případě že důvody k vazbě existují, policisté podezřelou osobu zadrží dle § 76 trestního řádu. Jestliže nejsou zjištěny skutečnosti, které nasvědčují tomu, že byl spáchán trestní čin, ale jedná se o přestupkové jednání, policisté násilnou osobu mohou zajistit dle § 26 zákona o PČR.

V konečné fázi policisté vyhodnocují zjištěné informace a rozhodují se, zda se skutečně jedná o domácí násilí nebo o incident jiné povahy (rvačka, vztahové problémy). V případě, že policista rozhodne, že se jedná o domácí násilí, musí pomocí dotazníku SARA DN vyhodnotit nebezpečnost násilné osoby a přijmout adekvátní opatření. Jestliže jsou splněny podmínky pro vykázaní násilné osoby, policista tuto osobu vykáže s místa bydliště.

---

⁶⁴ KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., KORNEL, M.. *Právo proti domácímu násilí*. Vyd. 1. Praha, 2011, s. 83.

4.3 Diagnostická metoda SARA DN

Diagnostická metoda SARA DN (Spousal Assault Risk Assessment) pochází z Kanady a byla transformována pro práci policistů ve Švédsku. Odtud je šířena do dalších zemí. Metodu do České republiky (dále jen ČR) přivezl Bílý kruh bezpečí. Pro ČR získal souhlas k pojmenování české verze „SARA DN“.⁶⁵

Tato metoda je určena především policistům, kteří se dostanou do prvního kontaktu s osobou ohroženou domácím násilím. SARA DN obsahuje 15 strukturovaných otázek na rizikové faktory, z nichž pět otázek odhaluje rizikové faktory u násilné osoby v aktuálním vztahu. Další pět otázek umožní zjistit rizikové faktory u násilné osoby v rámci obecných sklonů k násilí, což znamená násilných projevů na veřejnosti. Posledních pět otázek pomáhá zjistit rizikové faktory týkající se zranitelnosti osoby ohrožené domácím násilím.⁶⁶

Proškolený uživatel metody SARA DN dokáže vyhodnotit aktuální situaci, odhadnout závažnost hrozby a přijmout opatření, která eliminují rizikovou situaci. Ví, že i výskyt malého počtu rizikových faktorů může signalizovat maximální ohrožení. Přítomnost vyššího počtu rizikových faktorů vždy znamená vysokou míru rizika. K využití metody SARA DN je nutné dostatečné množství vstupních informací.⁶⁷

4.4 Postup při vykázání

Pokud policista dojde k závěru, že jsou splněny zákonné požadavky pro vykázání násilné osoby, tuto osobu ihned vykáže. Při vykázání je jasně stanovený prostor, na který se vykázání vztahuje. Násilná osoba je ze společného obydlí vykázána na dobu 10 dnů, přičemž tato lhůta počíná běžet v den následující po dni, kdy k vykázání došlo. Lhůta končí desátý den ve 24.00 hodin, nelze ji žádným způsobem zkrátit, lze ji naopak prodloužit. K prodloužení musí dojít v průběhu vykázání a to podáním návrhu na vydání předběžného opatření dle § 76b) zákona č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád (dále jen OSŘ). Poté se lhůta vykázání prodlužuje do dne, kdy rozhodnutí soudu o tomto návrhu nabude právní moci. Soud může tímto rozhodnutím návrh zamítnout nebo nařídí předběžné opatření.

---

⁶⁵ Dona linka. *Metoda SARA DN*. [online]. [cit. 21. ledna 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.donalinka.cz/nova-praxe/metoda-sara-dn/>>.

⁶⁶ Dona linka. *Metoda SARA DN*. [online]. [cit. 21. ledna 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.donalinka.cz/nova-praxe/metoda-sara-dn/>>.

⁶⁷ Dona linka. *Metoda SARA DN*. [online]. [cit. 21. ledna 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.donalinka.cz/nova-praxe/metoda-sara-dn/>>.

O vykázání je policista povinen ústně informovat jak ohroženou osobu, tak i vykázanou osobu. Dále je policista povinen sepsat potvrzení o vykázání, v případě kterého se jedná o předem připravený tiskopis. Po vyplnění potvrzení seznámí policista obě strany s obsahem a proti podpisu předá oběma stranám jeden exemplář.⁶⁸

Součástí potvrzení o vykázání je:

- přesně určený prostor, na který se vykázání vztahuje,
- totožnost ohrožené a vykázané osoby,
- poučení o právech a povinnostech vykázané osoby,
- adresa policejního orgánu, u něhož si může vykázaná osoba kopii záznamu o vykázání vyzvednout.⁶⁹

V případě, že výše zmíněné osoby si odmítnou potvrzení o vykázání převzít, sepíše o tomto policista záznam.⁷⁰

Během vykázání je přítomna nezúčastněná osoba. Toto neplatí v případě, že hrozí nebezpečí z prodlení nebo by nezúčastněné osobě hrozilo nebezpečí. Násilná osoba musí před odchodem ze společného obydlí odevzdat všechny klíče, které od společného obydlí má. Dále má právo si z obydlí vzít věci pro svou osobní potřebu a věci potřebné pro podnikání nebo výkon povolání.⁷¹

Není-li při vykázání vykázaná osoba přítomna, předá jí policista potvrzení o vykázání při prvním kontaktu a taktéž ji náležitě poučí o jejích právech a povinnostech v souvislosti s vykázáním.⁷² V případě, že vykázaná osoba není vykázání přítomna, lhůta vykázání ze společného obydlí a s ním spojená práva a povinnosti počínají běžet od doby, kdy je o vykázání policistou rozhodnuto. Neplatí tedy, že lhůta počíná běžet od doby, kdy se vykázaná osoba o vykázání dozví.

---

⁶⁸ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 2008. Částka 91, s. 4095-4096.

⁶⁹ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 2008. Částka 91, s. 4096.

⁷⁰ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 2008. Částka 91, s. 4096.

⁷¹ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 2008. Částka 91, s. 4096.

⁷² ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 2008. Částka 91, s. 4096.

„Nesouhlasí-li vykázaná osoba s vykázáním, může proti němu na místě podat námitky, které policista uvede v potvrzení o vykázáni. Policista námitky předá bez zbytečného odkladu krajskému ředitelství příslušnému podle místa vykázáni. Vykázaná osoba může dále do 3 dnů ode dne převzetí potvrzení o vykázáni podat příslušnému krajskému ředitelství námitky písemně.“⁷³

Policie má následně povinnost ověřovat, zda násilná osoba neporušila rozhodnutí o vykázáni (do 3 dnů od vykázáni). Ohrožená osoba nemůže dobu vykázáni zkrátit ani zrušit.⁷⁴ Jestliže násilná osoba poruší rozhodnutí vykázáni a vrátí se do společného obydlí, hrozí jí zahájení trestního stíhání pro přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázáni podle § 337 trestního zákoníku.⁷⁵

Policie má povinnost o všech provedených úkonech sepsat záznam, který následně odešle intervenčnímu centru. Kromě intervenčního centra, je ze strany policie taktéž o výskytu domácího násilí informován příslušný soud a OSPOD.

---

⁷³ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 2008. Částka 91, s. 4096.

⁷⁴ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 2008. Částka 91, s. 4095-4097.

⁷⁵ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 2009. Částka 11, s. 431.

5 Předběžná opatření

„Předběžná opatření vycházejí z objektivní nutnosti urychlené, byť dočasné úpravy poměrů, na níž má některý ze subjektů zvýšený zájem. Občanské soudní řízení může svojí délkou znamenat ohrožení tohoto zájmu. Je tedy potřebné, aby vedle meritorního rozhodnutí bylo možno o právních poměrech rozhodovat i jinak, rychleji.“⁷⁶

„Tomu odpovídá i zákonné vymezení předběžných opatření. Podle ustanovení § 74 OSŘ před zahájením řízení musí předseda senátu nařídit předběžné opatření, je-li třeba, aby zatímně byly upraveny poměry účastníků, nebo je-li obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen. Zákon v § 76 odst. 1 demonstrativně uvádí výčet povinností, které mohou být předběžným opatřením uloženy, zejména aby účastník:

- a) platil výživné v nezbytné míře,
- b) odevzdal dítě do péče druhého z rodičů nebo do péče toho, koho označí soud,
- c) poskytl alespoň část pracovní odměny, jde-li o trvání pracovního poměru a navrhovatel ze závažných důvodů nepracuje,
- d) složil peněžní částku nebo věc do úschovy soudu,
- e) nenakládal s určitými věcmi nebo právy,
- f) něco vykonal, něčeho se zdržel nebo něco snášel.“⁷⁷

Z výše vypsanych povinností vyplývá, že pouze povinnosti uvedené pod písmenem f) se dotýkají domácího násilí.⁷⁸

---

⁷⁶ KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., KORNEL, M.. *Právo proti domácímu násilí*. Vyd. 1. Praha, 2011, s. 65.

⁷⁷ KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., KORNEL, M.. *Právo proti domácímu násilí*. Vyd. 1. Praha, 2011, s. 65-66.

⁷⁸ KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., KORNEL, M.. *Právo proti domácímu násilí*. Vyd. 1. Praha, 2011, s. 66.

5.1 Předběžná opatření podle § 76b)

Do OSŘ byla předběžná opatření podle § 76b) začleněna na základě novelizace zákonem č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Tento zákon nabyl účinnosti dne 1. ledna 2007. Hlavní myšlenkou zavedení předběžných opatření bylo navázat na policejní vykázání a prodloužit dobu, po kterou je násilná osoba vykázána mimo společné obydlí. Cílem předběžných opatření je poskytnout ohrožené osobě dostatečný čas na podání návrhu ve věci samé. Dalším cílem je zamezit násilné osobě, aby páchala další násilnosti na ohrožené osobě, a zamezit ovlivňování nebo vyhrožování ohrožené osobě, aby svůj návrh vzala zpět.

„Podle platného znění § 76b OSŘ tedy platí, že je-li jedním účastníka, proti kterému návrh směřuje, vážným způsobem ohrožen život, zdraví, svoboda nebo lidská důstojnost navrhovatele, předseda senátu předběžným opatřením uloží účastníku, proti kterému návrh směřuje, zejména aby:

- a) opustil společné obydlí, jakož i jeho bezprostřední okolí, nezdržoval se ve společném obydlí nebo do něj nevstupoval,
- b) nevstupoval do bezprostředního okolí společného obydlí nebo navrhovatele a nezdržoval se tam,
- c) se zdržel setkání s navrhovatelem, nebo
- d) se zdržel nežádoucího sledování a obtěžování navrhovatele jakýmkoli způsobem.⁷⁹

5.1.1 Příslušnost soudu

V případě nařizování předběžných opatření je věcně příslušný okresní soud a místně příslušný soud, v jehož obvodu se nachází nebo nacházel byt, dům, místnost nebo jiný prostor, který byl společně obývaný navrhovatelem. Výše uvedené vychází z ustanovení § 74 odst. 5 OSŘ.⁸⁰

---

⁷⁹ KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., KORNEL, M.. *Právo proti domácímu násilí*. Vyd. 1. Praha, 2011, s. 66.

⁸⁰ KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., KORNEL, M.. *Právo proti domácímu násilí*. Vyd. 1. Praha, 2011, s. 67.

5.1.2 Návrh na nařízení předběžného opatření

Podle ustanovení § 75 odst. 1 OSŘ může být předběžné opatření nařízeno výhradně na návrh. Návrhu není potřeba, jestliže řízení ve věci samé je možné zahájit rovněž bez návrhu. Bez návrhu může být např. nařízeno řízení o výchově nezletilého dítěte. Z návrhu na nařízení předběžného opatření musí být zřejmé, kterému soudu je určeno, kdo je činí, jméno, příjmení a bydliště účastníků, které věci se týká, co sleduje, vylíčení rozhodných skutečností odůvodňující nařízení předběžného opatření, musí být podepsáno a datováno. Forma podání návrhu na předběžné opatření je písemná.⁸¹

5.1.3 Nařízení předběžného opatření

Soud nařídí předběžné opatření, jestliže je prokázána skutečnost ohrožení života, zdraví, svobody nebo lidské důstojnosti navrhovatele a to jednáním osoby, vůči níž návrh směřuje. Pro rozhodování o návrhu jsou zákonem stanovené lhůty.⁸² „Obecná lhůta činí 7 dní, avšak v případě návrhu na nařízení předběžného opatření podle § 76b OSŘ musí být rozhodnuto do 48 hodin od jeho podání. Okamžik podání se určuje podle doručení návrhu k soudu, nikoli podle okamžiku odeslání návrhu. O návrhu soud rozhoduje zásadně bez nařízení jednání.“⁸³ Soud o nařízení předběžného opatření rozhoduje usnesením, proti němuž je možné se odvolat. Odvolací soud má zákonem stanovenou lhůtu pro rozhodnutí a to 15 dnů od předložení věci.⁸⁴

5.1.4 Vyhlášení, doručování a vykonatelnost

Usnesení je možné vyhlásit dvěma způsoby. Prvním způsobem je vyhlásit usnesení bezodkladně a to účastníku, kterému jsou ukládány povinnosti. Druhým způsobem je vyhlášení usnesení na místě samém. Usnesení je doručováno při výkonu rozhodnutí. Jestliže povinná osoba není takovému výkonu přítomna, je jí usnesení doručeno společně s vyrozuměním, že byl tento výkon proveden. Vykonatelnost o nařízení předběžného opatření se odvíjí od jeho vydání (vyhlášení). Neplatí zde, že by vykonatelnost byla vázána na právní moc usnesení.⁸⁵

---

⁸¹ KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., KORNEL, M.. *Právo proti domácímu násilí*. Vyd. 1. Praha, 2011, s. 67-68.

⁸² KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., KORNEL, M.. *Právo proti domácímu násilí*. Vyd. 1. Praha, 2011, s. 69.

⁸³ KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., KORNEL, M.. *Právo proti domácímu násilí*. Vyd. 1. Praha, 2011, s. 69.

⁸⁴ KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., KORNEL, M.. *Právo proti domácímu násilí*. Vyd. 1. Praha, 2011, s. 70.

⁸⁵ KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., KORNEL, M.. *Právo proti domácímu násilí*. Vyd. 1. Praha, 2011, s. 70.

5.1.5 Trvání předběžného opatření

Předběžné opatření trvá po dobu 1 měsíce a to od okamžiku jeho vykonatelnosti. Existují výjimky, které dobu trvání předběžného opatření modifikují. Dle ustanovení § 76b odst. 3 OSŘ výše uvedená lhůta nastává dnem následující po dni, kdy uplynula lhůta pro vykazání policejním orgánem. Ohrožená osoba může v době trvání předběžného opatření podat k soudu návrh na prodloužení předběžného opatření. Lhůta může být prodloužena až na dobu jednoho roku. Jestliže ohrožená osoba takový návrh podá, neskončí lhůta dřív, než bude o návrhu na prodloužení rozhodnuto. Aby soud mohl předběžné opatření prodloužit, musí být zahájeno řízení ve věci samé a ohrožená osoba musí v návrhu na prodloužení předběžného opatření řádně popsat důvody, které odůvodňují prodloužení doby trvání předběžného opatření. Mezi tyto důvody řadíme stále přetrvávající násilí ohrožující život, zdraví, svobodu nebo lidskou důstojnost ohrožené osoby. Kromě těchto důvodů, musí ohrožená osoba doložit podklady ke svým majetkovým i jiným poměrům, včetně vlastnických a jiných vztahů k obydlí, na které se vztahuje předběžné opatření.⁸⁶

---

⁸⁶ ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 138-139.

6 Pomoc obětem domácího násilí

Přijetím zákona č. 135/2006 Sb., došlo ke změnám některých zákonů v oblasti ochrany před domácím násilím. Díky tomuto zákonu byla ČR zahrnuta mezi státy Evropské unie, které ve svém právním řádu mají komplexně upravenou ochranu ohrožených osob před domácím násilím. Došlo tedy k novelizaci zákona o PČR, Občanského soudního řádu, Trestního zákona, Zákona o sociálním zabezpečení a Zákona o působnosti orgánů ČR v sociálním zabezpečení.⁸⁷

Ve Sbírce zákonů byl vyhlášen zákon o obětech trestných činů č. 45/2013 Sb., který nabyl účinnosti dne 1. 8. 2013. „Předmět úpravy tohoto zákona směřuje k vymezení práv oběti jako subjektu zvláštní péče ze strany státu, úpravu poskytování peněžité pomoci obětem ze strany státu a stanovení právního základu pro spolupráci mezi státem a organizacemi, které poskytují pomoc obětem.“⁸⁸

Mezi práva oběti trestných činů náleží právo na poskytnutí odborné pomoci, právo na informace, právo na ochranu před hrozícím nebezpečím, právo na ochranu soukromí, právo na ochranu před druhotnou újmou, právo na peněžitou pomoc.⁸⁹

Služby, které jsou poskytovány jednotlivými subjekty při pomoci obětem domácího násilí, jsou upraveny ve zvláštním zákoně, jímž je zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.⁹⁰ Podstatou tohoto zákona je zajištění informovanosti a vzájemné spolupráce mezi PČR, intervenčními centry, OSPOD, obecní policií, obcemi, poskytovateli jiných služeb a ostatními orgány veřejné správy.

Pomoc obětem domácího násilí v ČR poskytují:

- Nestátní neziskové organizace: Na pomoci obětem domácího násilí se v ČR podílí celá řada nestátních neziskových organizací. Mezi ně řadíme např.:

⁸⁷ ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 132.

⁸⁸ Nejvyšší státní zastupitelství České republiky. *Ochrana obětí trestných činů* [online]. [cit. 2. března 2016]. Dostupné z WWW: <<http://www.nsz.cz/index.php/cs/ohroene-osoby-a-pokozeni/ochrana-obeti-trestnych-cinu>>.

⁸⁹ Nejvyšší státní zastupitelství České republiky. *Ochrana obětí trestných činů* [online]. [cit. 2. března 2016]. Dostupné z WWW: <<http://www.nsz.cz/index.php/cs/ohroene-osoby-a-pokozeni/ochrana-obeti-trestnych-cinu>>.

⁹⁰ ČESKO. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 2006. Částka 37, s. 1257.

- Bílý kruh bezpečí: Jedná se o občanské sdružení, které vzniklo v roce 1991. Po ČR je rozmístěno celkem dvanáct pracovišť a to v devíti krajích, přičemž hlavní sídlo má v Praze. Bílý kruh bezpečí poskytuje bezplatnou, odbornou a diskrétní pomoc obětem, pozůstalým po obětech a svědkům trestné činnosti.
  - ROSA: Organizace byla založena roku 1993 jako nadace, od roku 1998 působila jako občanské sdružení a od 1. ledna 2014 je spolkem. Jedná se o centrum pro týrané ženy, které své činnosti zaměřuje na pomoc obětem domácího násilí, jejich dětem a na prevenci domácího násilí.⁹¹
  - proFem: Činnost zahájila v roce 1993 coby konzultační středisko pro ženské projekty. Klíčovým projektem společnosti je projekt AdvoCats for Women, který poskytuje bezplatné právní poradenství a pomoc ženám postiženým domácím násilím nebo jinými formami násilí.⁹²
- Intervenční centra: „Nabízí pomoc na základě rozhodnutí o vykázaní ze společného obydlí nebo zákazu vstupu do něj vydaného podle zvláštního právního předpisu, osobě ohrožené násilným chováním vykázané osoby a to nejpozději do 48 hod. od doručení opisu tohoto rozhodnutí intervenčnímu centru. Pomoc intervenčního centra může být poskytnuta rovněž na základě žádosti osoby ohrožené násilným chováním jiné osoby obývající s ní společné obydlí nebo i bez takového podnětu, a to bezodkladně poté, co se intervenční centrum o ohrožené osobě násilným chováním dozví. Sociální služba v intervenčním centru je poskytována jako služba ambulantní, terénní nebo pobytová.“⁹³
  - Azylové domy: „Posláním azylového domu jakožto poskytovatele sociálních služeb je poskytnout osobám, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci a nemají kde bydlet, pomoc, podporu a ochranu. Svým působením organizace usiluje o zlepšení kvality života uživatelů svých služeb a jejich zařazení

⁹¹ Rosa. *O společnosti*. [online]. [cit. 5. března 2016]. Dostupné z WWW: <<http://rosa-os.cz/>>.

⁹² proFem. *Historie*. [online]. [cit. 5. března 2016]. Dostupné z WWW: <<http://www.profem.cz/historie.aspx>>.

⁹³ Asociace pracovníků intervenčních center ČR, O. S.. *Intervenční centra a legislativa* [online]. [cit. 3. března 2016]. Dostupné z WWW: <http://www.domaci-nasili.cz/?page_id=123>.

do běžného života. Z poskytování služeb mají užitek nejen uživatelé služeb, ale celá společnost, neboť organizace se svou činností podílí na ochraně společnosti před vznikem a šířením nežádoucích společenských jevů. Specifickým cílem organizace je podpora funkce rodiny.⁹⁴

---

⁹⁴ Jeslová a azylová zařízení příspěvková organizace České Budějovice. *Obecné informace*. [online]. [cit. 3. března 2016]. Dostupné z WWW: <<http://www.jazcb.cz/index.php?nid=9038&lid=cs&oid=2040710>>.

7 Kazuistika – případy z policejní praxe

Případ č. 1

PČR telefonicky kontaktovala žena, která uvedla, že byla fyzicky napadena svým opilým manželem. Policejní hlídka byla vyslána na adresu, kterou oznamovatelka uvedla jako místo jejich bydliště. Jednalo se o dům v městské zástavbě, kdy oznamovatelka se svým manželem a dvěma dětmi bydlela v 2. mezipatře domu. Po příjezdu na místo vstoupila hlídka do domu, jelikož vstupní dveře do domu byly otevřené. Následně již ve 2. mezipatře čekala na hlídku oznamovatelka, která hlídce sdělila, že v bytě se nachází její opilý manžel, jenž nejméně měsíc ve větší míře užívá alkoholické nápoje a pod jejich vlivem ji slovně napadá. Těmto slovním útokům jsou přítomní jejich synové, přičemž jednomu je jeden rok a druhému čtyři roky. Dnešního dne útoky vygradovaly do fyzického napadení, během kterého oznamovatelku manžel několika údery pěstí udeřil do oblasti hlavy. Napadení byl přítomen starší syn, kterého otec udeřil pěstí do ramene. Oznamovatelka pro sebe ani svého syna nepožadovala lékařské ošetření. Po uvedení všech skutečností oznamovatelka hlídku pustila do bytu. Zde hlídka zajistila manžela oznamovatelky, kterého eskortovala na policejní oddělení. Na oddělení byl muž podroben orientační dechové zkoušce, jež ukázala pozitivní výsledek 2,03 ‰ alkoholu v dechu. Následně byl zajištěný muž policistkou na policejním oddělení vykázán ze společného obydlí i jeho bezprostředního okolí na dobu 10 dnů. Vykázání nebyla přítomna nezúčastněná osoba, jelikož bylo prováděno na policejním oddělení. Vykázaný muž vydal policistce všechny klíče od svého bydliště, ze kterého byl vykázán. Vydání klíčů bylo zaznamenáno v potvrzení o vykázání, které vykázany i policistka podepsali. Kopii potvrzení o vykázání obdržela jak oznamovatelka, tak vykázany. Vykázanému bylo oproti podpisu předáno poučení vykázané osoby dle ustanovení § 44 až 47 zákona č. 273/2008 Sb., o PČR. Oznamovatelce bylo vystaveno poučení ohrožené osoby dle ustanovení § 44 až 47 zákona č. 273/2008 Sb., o PČR, které jí bylo policejní hlídkou převezeno a předáno oproti podpisu v místě bydliště. Po uskutečnění všech úkonů s vykázaným, jež byly provedeny na policejním oddělení, byl vykázany hlídkou převezen do místa bydliště. Zde si za přítomnosti hlídky i oznamovatelky vykázany zabalil potřebné věci a byt opustil. Hlídka následně vykázaného převezla stálé výjezdové skupině Služby kriminální policie a vyšetřování (dále jen SKPV), která ve věci dále konala.

Po dvou dnech od provedení vykázání policejní hlídka provedla fyzickou kontrolu v místě bydliště oznamovatelky za účelem zjištění, zda je z její strany a strany jejího vykázaného manžela řádně dodržováno vykázání. Kontrola byla provedena ve dvou různých časech, přičemž na zvonění a klepání nikdo nereagoval. O dva dny později byla opětovně provedena kontrola v místě bydliště oznamovatelky, při které se s ní opět nepodařilo spojit. Z tohoto důvodu byla oznamovatelka ze strany policie kontaktována telefonicky a uvedla, že její manžel se ji nepokusil kontaktovat fyzicky, ani jiným způsobem. Dále uvedla, že se prostřednictvím svého tchána dozvěděla, že si její manžel zařídil sezení pro alkoholiky a navštěvuje psychiatra. Oznamovatelka byla ještě poučena, že po uplynutí 10 dnů od vykázání, budou jejímu manželovi vráceny všechny vydané klíče, o čemž bude informována. O dva dny později byla oznamovatelka telefonicky kontaktována ze strany policie, přičemž jí bylo sděleno, že jejímu manželovi budou k tomuto dni vráceny všechny vydané klíče. Vykázání bylo ukončeno po uplynutí 10 dnů od jeho provedení, jelikož oznamovatelka nepodala k soudu návrh na prodloužení doby vykázání.

Případ č. 2

Na oddělení PČR se dostavila oznamovatelka, která uvedla, že žije ve společné domácnosti se svým přítelem. Společně žijí asi 6 měsíců, ale zhruba před 3 měsíci začaly vznikat neshody. V počátcích docházelo pouze ke slovním rozepřím. Následně oznamovatelku začal její přítel fyzicky napadat. Fyzické napadání spočívalo v tom, že jí bil do různých částí těla (trup, hlava, ruce), nejprve otevřenými dlaněmi. Poté se násilí začalo stupňovat takovým způsobem, že k bití používal uzavřené pěsti. Před třemi týdny přítel oznamovatelky ke svému útoku na ni použil nůž tím způsobem, že oznamovatelku pořezal na zátylku. V rozmezí týdne ji pořezal ještě na pravé paži. K samotným útokům dochází již asi 3 měsíce a jsou pravidelné, každý den ve večerních hodinách. Popsané útoky jsou ze strany přítele oznamovatelky doprovázeny vulgárními nadávkami a neustávajícím obviňováním, že oznamovatelka je uživatelkou drog a je svému příteli nevěrná. K útokům dochází pouze v bytě, ve kterém společně bydlí. Oznamovatelka nakonec uvedla, že má ze svého přítele strach a obává se o svůj život. Policistou bylo oznámení řádně zadokumentováno tím, že byl sepsán úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí. Policista vyrozuměl pracovníka SKPV, který se dostavil na policejní oddělení a k celé věci oznamovatelku vyslechl. Na základě výpovědi oznamovatelky pracovník SKPV rozhodl, že jednání přítele oznamovatelky vykazuje znaky domácího násilí. Taktéž rozhodl o jeho vykázání ze společného bydliště.

Oznamovatelce bylo vystaveno poučení ohrožené osoby dle ustanovení § 44 až 47 zákona č. 273/2008 Sb., o PČR, které jí bylo oproti podpisu předáno.

Následně policista vyhotovil formulář potvrzení o vykázaní, poučení vykázané osoby dle ustanovení § 44 až 47 zákona č. 273/2008 Sb., o PČR a společně s policejní hlídkou, pracovníkem SKPV a oznamovatelkou jel do místa jejího bydliště. Po příjezdu na místo bylo zjištěno, že v bytě se nachází přítel oznamovatelky, který byl policistou poučen a následně vykázan ze společného obydlí na dobu 10 dnů. Vykázaný policistovi odevzdal všechny klíče od bytu, které vlastnil. O provedených úkonech policista učinil poznámku do potvrzení o vykázaní, které dal následně podepsat všem zúčastněným stranám, a předal jim kopie potvrzení. Následně si vykázaného převzal pracovník SKPV a za asistence policejní hlídky ho eskortoval na své pracoviště, kde s ním činil další úkony.

Policistou byl taktéž vyhotoven úřední záznam o vykázaní přítele oznamovatelky a to na dobu 10 dnů, kdy bylo coby důvod vykázaní uvedeno podezření ze spáchání přečinu týrání osoby žijící ve společném obydlí dle ustanovení § 199 odst. 1 trestního zákoníku.

V souvislosti s vykázaním přítele oznamovatelky byl do 24 hodin od jeho provedení prostřednictvím datové zprávy vyrozuměn obvodní soud, kterému byl zaslán opis písemného rozhodnutí o vykázaní. Tímto došlo ke splnění podmínky vyplývající ze závazného pokynu policejního prezidenta č. 179/2006 č. 11 odst. 3 o vyrozumění intervenčního centra. OSPOD vyrozuměn nebyl, neboť s oznamovatelkou a jejím přítelem nesdílí společné obydlí žádná nezletilá ani jiná osoba.

Po 4 dnech od provedení vykázaní bylo policejním orgánem provedeno šetření v bydlišti oznamovatelky, při kterém bylo zjištěno, že oznamovatelka, ani její přítel nejsou vedeni na zvonkovém tablu, ani na domovních schránkách. Šetřením v domě bylo zjištěno, že oznamovatelka by měla bydlet v bytě č. 44, ve 4. patře domu, kam se dostavila policejní hlídka, avšak po důrazném klepání a zvonění nikdo neotevřel.

Taktéž byl telefonicky kontaktován pracovník SKPV, jenž prověřoval spáchání přečinu týrání osoby žijící ve společném obydlí, kterého se dopustil přítel oznamovatelky. Rozhovorem s pracovníkem SKPV bylo zjištěno, že přítel oznamovatelky byl vzat do vyšetřovací vazby. Na základě tohoto zjištění nebylo již účelné provádět kontrolu, zda došlo k porušení vykázaní.

Následně policejní orgán telefonicky kontaktoval obvodní soud ohledně podání návrhu na vydání předběžného opatření oznamovatelkou. Pracovnice příslušného soudu uvedla, že oznamovatelka nepodala žádost o vydání předběžného opatření.

Po uplynutí 10 denní lhůty pro vykazání byly klíče, které při vykazání vydal přítel oznamovatelky, předány oproti podpisu pracovníkovi SKPV, který následně zajistil jejich předání příteli oznamovatelky, který se nacházel ve vazební věznici.

Případ č. 3

Na oddělení PČR se dostavila oznamovatelka, která uvedla, že žije se svým manželem a 4 letým synem ve společné domácnosti. Nejméně 2 roky je slovně napadána ze strany svého manžela, jenž ji uráží, zesměšňuje, ponižuje, deptá. Toto agresivní chování ze strany manžela vůči oznamovatelce se v posledním roce vystupňovalo, neboť začalo docházet k fyzickým útokům. Fyzické napadání spočívá zejména v tom, že ji manžel hrubě chytí a smýká s ní po bytě, hází po ní různé předměty nebo jí dává údery pěstí po celém těle. Nejprve k fyzickému napadání docházelo „mezi čtyřma očima“, později byly útoky brutálnější a byl jim přítomný i jejich syn. Při jednom z fyzických útoků udeřil manžel oznamovatelku pěstí do oblasti hlavy, v důsledku čehož neudržela rovnováhu, upadla na podlahu v kuchyni a hlavou narazila do země. Kvůli nárazu byla velmi malátná, ale do bezvědomí neupadla. Oznamovatelka po tomto útoku nevyhledala lékařské ošetření. Po tomto incidentu jakékoli útoky ze strany manžela ustaly, o oznamovatelku se začal starat, byl k ní pozorný, omlouval se jí. Tento stav „míru“ vydržel necelý měsíc, po kterém manžel oznamovatelku opět začal fyzicky napadat. Dále oznamovatelka uvedla, že ji její manžel během posledních dvou měsíců i opakovaně znásilnil. Dnešního dne oznamovatelka situaci již nemohla vydržet, v základním oblečení utekla z bytu a věc oznámila na oddělení PČR.

Na základě zjištěných skutečností, byl vyplněn „dotazník“ SARA DN, přičemž některé otázky bylo možné zodpovědět, na jiné odpovědi zjištěny nebyly. Policejním orgánem byla provedena lustrace manžela oznamovatelky v policejních evidencích, čímž bylo zjištěno, že jeho jméno se vyskytuje v několika přestupcích proti občanskému soužití, kde figuruje jako podezřelý. Všechny tyto přestupky byly oznámeny na příslušný úřad.

Policejním orgánem byl sepsán úřední záznam o vykázání, ve kterém byly uvedeny osobní údaje oznamovatelky (ohrožená osoba) a jejího manžela (vykázaná osoba), doba vykázání (10 dnů), osobní údaje nezletilého syna a důvody vykázání. Oznamovatelce bylo předáno poučení ohrožené osoby dle ustanovení § 44 až 47 zákona č. 273/2008 Sb., o PČR. Bylo sepsáno potvrzení o vykázání a poučení vykázané osoby dle ustanovení § 44 až 47 zákona č. 273/2008 Sb., o PČR.

O všech zjištěných skutečnostech byla policejním orgánem vyrozuměna SKPV, kdy se na policejní oddělení dostavili pracovníci této služby, kteří si na místě celý případ převzali. Za asistence policejní hlídky, pracovníci SKPV s oznamovatelkou jeli do místa jejího bydliště, kde zadrželi jejího manžela. Manžel byl na místě policistou vykázán, byl vyzván k vydání všech klíčů od společného obydlí, z něhož byl vykázán. Manžel oznamovatelky výzvě nevyhověl a klíče nevydal. Během provádění vykázání klíče v bytě nalezeny nebyly. Následně byl zadržený pracovníky SKPV převezen do cely předběžného zadržení. Oznamovatelka nežádala lékařské ošetření, byla ze strany policejního orgánu poučena o zvážení možnosti výměny zámků.

V návaznosti na vykázání manžela oznamovatelky ze společného obydlí byly vyrozuměny ty instituce, kterým byl odeslán úřední záznam o vykázání, mezi něž patří intervenční centrum, OSPOD, obvodní soud. Prostřednictvím policejního systému bylo odesláno hlášení do systému včasné intervence.

Po dvou dnech od provedení vykázání bylo zjištěno, že manžel oznamovatelky je stále v cele předběžného zadržení, neboť pracovníky SKPV byl podán návrh na vazbu. Od oznamovatelky bylo zjištěno, že do současné doby zámecké dveře do bytu nevyměnila, ani měnit nebude. Taktéž zatím nepodala žádost obvodnímu soudu o vydání předběžného opatření na prodloužení lhůty vykázání jejího manžela.

O dva dny později byl manžel oznamovatelky vzat do vazby z důvodu možného útěku a pokračování v trestné činnosti, pro kterou je stíhán a dále z důvodů provedení procesních úkonů s tím spojených.

Z důvodu vzetí manžela oznamovatelky do vazby nebyl prováděn dohled nad dodržováním institutu vykázání. V předposlední den trvání vykázání oznamovatelka u obvodního soudu podala žádost o vydání předběžného opatření. Toto bylo následně obvodním soudem vydáno na dobu jednoho měsíce. Před uplynutím jednoměsíční lhůty oznamovatelka požádala o její opětovné prodloužení, kdy obvodní

soud její žádosti vyhověl a vydal usnesení o návrhu na předběžné opatření. Usnesením byla doba trvání předběžného opatření prodloužena o dva měsíce. Jelikož se manžel oznamovatelky stále nacházel ve vazbě, nebyl prováděn dohled nad dodržováním institutu vykázání. Proti vydanému usnesení se manžel oznamovatelky v zákonné lhůtě odvolal. Následně městský soud vydal usnesení, kterým mění usnesení obvodního soudu tak, že návrh na prodloužení předběžného opatření zamítl.

Vyhodnocení kazuistik

Na základě poskytnutých materiálů byly v praktické části vyloženy tři konkrétní případy z policejní praxe. U těchto případů došlo k vynechání všech osobních údajů zainteresovaných osob. Ve všech třech případech policejní orgán identifikoval domácí násilí, jelikož všechny případy vykazovaly čtyři znaky domácího násilí, mezi které patří opakování a dlouhodobost, eskalace, jasné rozdělení rolí a neveřejnost. Společným znakem byla ve všech případech přítomnost fyzického násilí.

Ve všech případech byla ohroženou osobou žena žijící ve společné domácnosti se svým partnerem nebo manželem. Ve dvou případech byly svědky (nepřímými oběťmi) domácího násilí nezletilé děti.

Ve všech třech případech policejní orgán přistoupil k užití institutu vykázání, při kterém rozhodl o vykázání násilné osoby na dobu 10 dnů ze společného obydlí. Vykázání ve dvou případech skončilo po uplynutí této 10 denní lhůty, kdy ohrožená osoba u příslušného soudu nepodala návrh na vydání předběžného opatření. Pouze v jednom případě ohrožená osoba podala žádost na vydání předběžného opatření, které soud vyhověl.

Ve dvou případech byla násilná osoba policejním orgánem po provedení úkonů umístěna do vazby.

Pouze v jediném případě policejní orgán využil diagnostické metody SARA DN, přičemž bylo zodpovězeno na 15 strukturovaných otázek.

Autorka práce se shoduje s postupem zasahujících policistů, kteří pro ochranu ohrožené osoby ve všech případech udělali to nejdůležitější, neboť vykázali osobu násilnou ze společného obydlí. Poté již záleží na samotné oběti domácího násilí, zda se

rozhodne dodržovat podmínky vykázaní a vyhledá odbornou pomoc, aby se z ohrožujícího vztahu vyvázala, nebo v něm setrvala.

Závěr

Tématem bakalářské práce byla Předběžná opatření a vykázání jako právní instituty aplikované k včasnému zamezení domácího násilí. Hlavním cíle práce bylo představit a přiblížit problematiku právních institutů předběžných opatření a vykázání, které jsou aplikované k včasnému zamezení domácího násilí. Dalším cílem bylo vytvořit nejvhodnější postup Policie České republiky při prověřování a vyšetřování této trestné činnosti. Při zpracovávání práce bylo čerpáno z dostupné odborné literatury, platné právní úpravy a informací, k jejichž získání došlo v průběhu prováděných šetření. Autorka bakalářské práce zastává názor, že všechny z vytyčených cílů byly splněny.

Ačkoli je domácí násilí v posledních několika letech medializováno a společnost o něm má určité podvědomí, stále jde o aktuální téma, o kterém je nutné hovořit a diskutovat jej. V České republice je problematika domácího násilí legislativně řešena. Velkým přínosem bylo přijetí zákona O obětech trestných činů, který zajistil obětem trestných činů rozšíření jejich práv. Stále je ale důležité tuto problematiku nadále zkoumat, vytvářet nová a efektivnější opatření, například jak pomoci násilné osobě a tím předejít nebo zabránit pokračování jejího násilného chování.

Autorka zastává názor, že policisté jsou po přijetí do služebního poměru, ale i v jeho průběhu nedostatečně proškolení v problematice domácího násilí a institutu vykázání. Policista, který nastoupí k Policii České republiky, je proškolen v rámci základní služební přípravy. Následné proškolení se týká pouze těch policistů, kteří se problematikou domácího násilí přímo zabývají nebo o školení projeví osobní zájem. Dle autorky by bylo žádoucí, aby byli proškolení ti policisté, kteří přicházejí s obětí a pachatelem domácího násilí do prvního kontaktu. Právě oni zhodnocují a následně rozhodují, zda se jedná o trestný čin, přešupek, domácí násilí nebo o incident jiné povahy. Práce na místě incidentu je ve většině případů velmi psychicky náročná.

Tato bakalářská práce může být přínosem coby příručka určená především těm policistům, které seznámí se základními pojmy domácího násilí, jeho znaky, formami, vzorci, příčinami, cykly a aktéry. Taktéž dává bakalářská práce policistům návod, jak postupovat při výjezdu k incidentu se znaky domácího násilí, jaký je optimální postup na místě incidentu a jak postupovat při využití institutu vykázání.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BURIÁNEK, J., KOVAŘÍK, J. (eds.). *Domácí násilí - násilí na mužích a seniorech*. Praha: Triton, 2006, 108 s. ISBN 80-7254-914-6.
2. BUSKOTTE, A. *Z pekla ven: Žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press, 2008. 176 s. ISBN 978-80-251-1786-6.
3. CONWAY, H. L. *Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. Praha: Albatros, 2007, 158 s. ISBN 978-80-00-01550-7.
4. ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004, 431 s. ISBN 80-86473-86-4.
5. ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). 150 s. ISBN 978-80-247-2207-8.
6. ČÍRTKOVÁ, L., VITOUŠOVÁ, P. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Vyd 1. Praha: Grada, 2007, 191 s. ISBN 978-80-247-2014-2.
7. GENTRY, W. *O lásce a hněvu: jak se bránit násilí ze strany blízkého člověka*. Vyd. 1. V Praze: Ikar, 2007. 186 s. ISBN 978-80-249-0877-9.
8. KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., DÁVID, R., KORNEJ, M. *Právo proti domácímu násilí*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2011. 139 s. ISBN 978-80-7400-381-3.
9. MATOUŠKOVÁ, I. *Aplikovaná forenzní psychologie*. Praha: Grada, 2013, 296 s. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4580-0.
10. PROKOP, M. *Právní ochrana dětí a obětí domácího násilí*. Brno: Ekologický právní servis, 2000, 79 s. ISBN 80-902570-8-9.
11. STRÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Ostrava: Key Publishing, 2009, 91 s. ISBN 978-80-7418-020-0.
12. ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha: Portál, 2011. 186 s. ISBN 978-80-7367-690-2.

Elektronické zdroje

1. Asociace pracovníků intervenčních center ČR, O. S.. *Intervenční centra a legislativa* [online]. [cit. 3. března 2016]. Dostupné z WWW: <http://www.domaci-nasili.cz/?page_id=123>.
2. Dona linka. *Metoda SARA DN*. [online]. [cit. 21. ledna 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.donalinka.cz/nova-praxe/metoda-sara-dn/>>.
3. Charita Česká republika. *O domácím násilí* [online]. 2015 [cit. 17. prosince 2015]. Dostupné z WWW: <<http://praha.charita.cz/sluzby/magdala/o-domacim-nasili/>>.

4. Intervenční centrum Brno. *Formy domácího násilí - fyzické násilí* [online]. [cit. 17. prosince 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.ic-brno.cz/formy-domaciho-nasili>>.
5. Intervenční centrum Brno. *Formy domácího násilí - psychické násilí* [online]. [cit. 17. prosince 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.ic-brno.cz/formy-domaciho-nasili>>.
6. Jeslová a azylová zařízení příspěvková organizace České Budějovice. *Obecné informace*. [online]. [cit. 3. března 2016]. Dostupné z WWW: <<http://www.jazcb.cz/index.php?nid=9038&lid=cs&oid=2040710>>.
7. Libímseti.cz. *Příčiny domácího násilí*. [online]. [cit. 17. prosince 2015]. Dostupné z WWW: <http://web.libimseti.cz/slunecni.andilek/priciny-domaciho-nasili_452920.html>.
8. Nejvyšší státní zastupitelství České republiky. *Ochrana obětí trestných činů* [online]. [cit. 2. března 2016]. Dostupné z WWW: <<http://www.nsz.cz/index.php/cs/ohroene-osoby-a-pokozeni/ochrana-obeti-trestnych-cinu>>.
9. profem. *Domácí násilí - fáze*. [online]. [cit. 17. prosince 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.profem.cz/clanek.aspx?a=55>>.
10. profem. *Historie*. [online]. [cit. 5. března 2016]. Dostupné z WWW: <<http://www.profem.cz/historie.aspx>>.
11. Rosa. [online]. *O společnosti*. [online]. [cit. 5. března 2016]. Dostupné z WWW: <<http://rosa-os.cz/>>.
12. Vitalia.cz. *Nemoci a úrazy* [online]. 2015 [cit. 10. ledna 2016]. Dostupné z WWW: <<http://www.vitalia.cz/clanky/tyrane-zeny-se-boji-ze-jim-nikdo-nebude-verit-rika-iveta-wollerova/#ic=gallery-header&icc=backlink>>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky ze dne 21. června 1991. In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 1991. Částka 51, s. 1189.
2. ČESKO. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů ze dne 14. března 2006. In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 2006. Částka 37, s. 1257-1289. ISSN 1244.

3. ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky ze dne 17. července 2008. In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 2008. Částka 91, s. 4116. ISSN 1211-1244.
4. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník ze dne 8. ledna 2009. In *Sbírka zákonů*, Česká republika. 2009. Částka 11, s. 464. ISSN 1211-1244.

Seznam zkratk

ČR – Česká republika

OSPOD – Orgán sociálně-právní ochrany dětí

OSŘ – Občanský soudní řád

PČR – Policie České republiky

SARA DN - Diagnostická metoda (*Spousal Assault Risk Assessment*)

SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování

Seznam obrázků a tabulek

Obr. 1 – Domácí násilí

Obr. 2 – Čtyři fáze cyklu domácího násilí

Tab. 1 - Vzorce domácího násilí

Přílohy

Příloha I   SARA DN

sara dn
pomůcka pro policisty

OTÁZKY ke zjištění rizika eskalace domácího násilí

DOMÁCÍ NÁSILÍ

Domácí násilí (dále jen dn) je především fyzické, psychické anebo sexuální násilí, ke kterému dochází mezi blízkými osobami. O domácí násilí se jedná vždy, pokud jsou přítomny všechny následující znaky.

KLÍČOVÉ ZNAKY DN

- 1) OPAKOVÁNÍ A DLOUHODOBOST** – z jednoho útoku jakéhokoli charakteru ještě nelze určit, zda jde o domácí násilí. Může to však být jeho začátek. *Ptejte se na minulé incidenty, na předešlé zákroky PČR, na úrazy apod.*
- 2) ESKALACE** – domácí násilí se stupňuje od útoků proti lidské důstojnosti k fyzickým útokům až k závažným trestným činům ohrožujícím zdraví a život. *Ptejte se, jak často se incidenty opakují a zda roste intenzita útoků či výhrůžek.*
- 3) JASNÉ A NEZPOCHYBNITELNÉ ROZDĚLENÍ ROLÍ** na ohroženou osobu a násilnou osobu – domácím násilím nejsou vzájemná napadání, hádky, rvačky, spory, kde je rovné nebo střídavé postavení stran incidentu. *Ptejte se, kdo je ohrožen a kdo ubližuje.*
- 4) NEVEŘEJNOST** – domácí násilí probíhá zpravidla za zavřenými dveřmi bytu či domu, stranou společenské kontroly. *Ptejte se, kdy a kde k násilí dochází.*

sara dn

SOUBOR RIZIKOVÝCH FAKTORŮ KE ZJIŠTĚNÍ HROZBY BUDOUCÍHO DN

V případě, že na místě zákroku identifikujete situaci jako domácí násilí, doporučujeme vám položit následující katalog otázek. Ty pomohou vám i ohroženým osobám uvědomit si reálné riziko současného a budoucího ohrožení. Zdrojem informací, tj. osobou, která na otázky odpoví, může být ohrožená osoba, oznamovatel (např. sousedé), ale i násilná osoba.

Otázky jsou orientačním vodítkem a slouží k rychlému a správnému rozhodnutí o dalším postupu. Otázky pokládejte v souvislosti s aktuálním incidentem a zajímejte se také o incidenty předchozí, protože domácí násilí je násilím na pokračování. V této fázi zákroku není nutné provést písemný záznam, je-li to možné, doporučuje se pořídit záznam zvukový.

K vyhodnocení budoucího možného rizika dn použijte vlastní úvahu. Zvažte další kroky a opatření. Ze škály možných opatření zvolte vždy takové, které bude s přihlédnutím ke konkrétní situaci maximálně bezpečné pro ohrožené osoby.

Například:

- přivolejte další policisty
- zvažte opatření podle trestního řádu nebo zákona o PČR
- po 1. 1. 2007 zvažte „vykázání“ podle zákona č. 135/2006 Sb.
- doporučte azylové zařízení nebo jiné bezpečné místo
- použijte ohroženou osobu o bezpečnostním plánu
- informujte OSPOD o dětech v rodině
- **předějte ohrožené osobě kontakt na DONA linku**

Tento dokument vydává Bílý krah bezpečí, o.s. v rámci projektu „Regionální podpora informovanosti o neresop lince pomoci obětem domácího násilí“, projekt spolufinancuje Evropská unie a státní rozpočet České republiky.

sara dn

3x5 otázek
na rizikové faktory

ODDÍL 1

NÁSILÍ VE VZTAHU K BLÍZKÉ OSOBE

- 1) Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí?**
– např. fyzické útoky a sexuální násilí, pokusy o ně, použití zbraní
- 2) Vyhrožuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly?**
– např. vyjadřuje vražedné nebo agresivní myšlenky, plány, ničí oblíbené věci ohrožené osoby
- 3) Dochází ke stupňování fyzického/sexuálního násilí nebo výhrůžek a úmyslů ze strany násilné osoby?**
– např. zvyšuje se krutost, četnost nebo různorodost násilných činů, výhrůžek nebo úmyslů
- 4) Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení?**
– např. podmínky kauce, zkušební doby, podmíněného propuštění, trestu zákazu pobytu, společenské záruky, probace aj.
- 5) Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí?**
– např. vyznává a omlouvá zneužívání moci a různé formy násilí, trpí chorobnou žárlivostí, má potřebu ovládat blízké osoby, zlehčuje nebo popírá dn

ODDÍL 2

OBECNÉ SKLONY NÁSILNÉ OSOBY K NÁSILÍ

- 1) Dopouští se obecné kriminality?**
– jedná násilná osoba antisociálně na veřejnosti (tj. mimo domácí násilí), existují informace o takovém chování, je držitelem zbraně
- 2) Jsou informace o problémech v předchozích vztazích?**
– měla násilná osoba problém vytvořit a udržet dlouhodobý důvěrný vztah (opakované opouštění partnera, násilí ve vztahu)
- 3) Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy?**
– např. je dlouhodobě bez zaměstnání, často mění zaměstnání, má výrazné finanční obtíže
- 4) Má násilná osoba problémy s toxikomanií a jinými závislostmi?**
– např. problémy spojené s užíváním nelegálních drog, alkoholu nebo předepsaných léků, s hráčskou závislostí např. na automatech
- 5) Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví?**
– např. evidentní známky narušení kontaktu s realitou, extrémní chování vybočující mimo normu

ODDÍL 3

ZRANITELNOST OHROŽENÉ OSOBY

- 1) Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k násilné osobě?**
– přestože se chce od násilné osoby odpoutat, udržuje s ní pravidelné nebo nepravidelné kontakty, popírá a omlouvá akce násilníka, svaluje vinu na sebe
- 2) Má z násilné osoby extrémní strach?**
– tzn. hladina strachu výrazně ovlivňuje její sebeobranné chování, strach ohroženou osobu traumatizuje a ochromuje její jednání
- 3) Má ohrožená osoba problém se zjištěním svého bezpečí?**
– riziko je veliké, pokud ohrožená osoba nemá znalosti o tom, kde a jak hledat pomoc, není schopna zajistit své bezpečí, nezná svá práva, má malé nebo žádné kontakty s přáteli a s původní rodinou
- 4) Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu (nejenom v místě bydliště, ale i v zaměstnání)?**
– tato místa nezaručují bezpečí, chybí podpora od jiných osob, zdroje pomoci nejsou rychle a lehce dosažitelné, existuje problém s dopravní obslužností
- 5) Má ohrožená osoba závažné osobní problémy?**
– např. problémy se zaměstnáním, s financemi, problémy právního rázu, mentální problémy, problémy s užíváním návykových látek

www.donalinka.cz – www.bkb.cz – www.domacinasilí.cz
Copyright © 2005 P. R. Kropp, S. D. Hart & H. Ballrago – Copyright © 2006 Bílý krah bezpečí, o.s.
Kopírování, reprodukce a opětovný přenos jakýmkoli způsobem jsou zakázány mezinárodním právem.